

แนวทางการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักร
ตามหลักชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอ

An insight reflection for promoting peace and unity of the Church
through Pgzakenyaw Bio-cosmology

บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน

* คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ

* คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม (วิทยาเขตเซเวียร์ เชียงราย)

บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.ออกัสติน สุกีโย ปีโตโย, เอส.เจ.

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Rev.Dr.Werasak Yongsripanithan

* Faculty of Humanities, Saengtham College

Rev.Asst.Prof.Dr.Aphisit Kitcharoen

* Faculty of Arts, Saengtham College (Xavier Campus, Chiang Rai)

Rev.Asst.Prof.Wassan Pirunwong

* Faculty of Divinity, Saengtham College

Rev.Dr.Agustinus Sugiyo Pitoyo, S.J.

* Faculty of Divinity, Saengtham College

Asst.Prof.Dr.Saranyu Pongprasertsin

* Faculty of Education, Saengtham College

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 5 มิถุนายน 2567

* แก้ไข 22 กรกฎาคม 2567

* ตอรับบทความ 24 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

โลกกำลังเผชิญกับความขัดแย้งและสงครามอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน มีหลายคนปรารถนาจะนำสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันกลับคืนมา หลายคนแสวงหาแนวทาง เป็นต้นว่า การเจรจา การคว่ำบาตร และใช้กลไกต่างๆ เพื่อยุติความรุนแรง แต่ความรุนแรงก็ยังคงดำเนินต่อไป บทความนี้ได้นำเสนอแนวทางการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักรตามหลักชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอ (Pgazkenyaw Bio-cosmology) เพื่อเป็นแนวทางที่จะสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันให้เป็นจริงได้

ในช่วงทศวรรษนี้ พระศาสนจักรสากลไม่ได้นิ่งดูยต่อความขัดแย้งและสงคราม ตรงกันข้ามพระศาสนจักรได้ส่งความห่วงใยและปรารถนาดีต่อมนุษยชาติโดยการออกเอกสารหลายฉบับเพื่อเป็นแนวทางให้กับบรรดาผู้นำประเทศต่างๆ ได้นำไปใช้ เช่น Fratelli Tutti (ทุกคนเป็นพี่น้องกัน) เรื่องภาวะโลกร้อน ได้ออกเอกสาร Laudato Si' (ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า) ครอบครัวยุคใหม่คือโรงเรียนแรกที่สอนเรื่องความรัก ได้ออกเอกสาร Amoris Laetitia (ความปิติยินดีแห่งความรัก) เอกสารทั้ง 3 ฉบับนี้เป็นแนวทางให้กับมนุษยชาติและโลกได้

พระศาสนจักรในประเทศไทยจะสานฝันของพระศาสนจักรสากลได้ด้วยก็นำเอาหลักความคิดของคริสตชนในเมืองไทยที่มีความหลากหลายเชื้อชาติ ไม่ว่าจะ ไทยพื้นเมือง จีน ญวน มอญ ลาว และชาติพันธุ์อื่นๆ เป็นการเข้าสู่วัฒนธรรมซึ่งพระศาสนจักรได้ตระหนักเสมอว่า เอกสารที่ออกจากพระศาสนจักร มารดาศักดิ์สิทธิ์สากลนั้น จำเป็นต้องนำกลับมาয়ความเข้าใจและความเป็นไปได้ที่จะปฏิบัติตามข่าวสารแห่งความยินดีเหล่านั้นให้เป็นจริงได้ พระศาสนจักรจึงได้มอบ Querida Amazonia, Gaudium et Spes, Ad Gentes, Evangelii Nuntiandi, Redemptoris Missio, Ecclesia in Asia และผ่านทางเอกสารครบรอบ 50 ปี ของสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย เป็นต้น

วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน, อภิลิทธิ์ กฤษเจริญ, วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, ออัสติน สุทธิโย ปีโตโย
และ ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน

บทความนี้ได้ใช้หลักชีวเอกภพวิทยาของปกากะณูซึ่งเป็นการมองโลกด้วยทัศนคติของมนุษย์ที่เชื่อมโยงชีวิตของตนเองกับเอกภพกับเพื่อนมนุษย์ และกับสรรพสิ่งว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สันน สันติ มโนกุล ได้เขียนขึ้นมาเพื่อมอบมรดกอันสำคัญยิ่งนี้ให้กับทุกคนและมอบแนวทางให้กับคนที่ปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ชีวเอกภพวิทยา
ปกากะณู
มนุษย์ดำรงอยู่ที่ไหน
มนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างไร
มนุษย์ต้องทำอะไร

Abstract

In today's world, we face conflicts unlike anything we have experienced before. Despite numerous efforts, such as dialogues and sanctions, to restore peace and unity, conflicts continue to persist. This article aims to present a concrete approach to promoting peace and unity within the Church based on Pgazkenyaw Bio-cosmology.

Throughout this decade, the Church has actively engaged in conflict and wars, advocating for peace and urging world leaders to note several important documents. One such document is *Fratelli Tutti*, which focuses on building peace. Additionally, the Church has addressed climate change through *Laudato Si'* and family matters through *Amoris Laetitia*. These documents have the potential to benefit humanity significantly.

The Church in Thailand adapts Christian teachings to fit into the Thai context, taking into consideration the diversity of the races, including the original Thai, Chinese, Vietnamese, Laotian, and other ethnic groups. The Church embraces and integrates these teachings into the local culture by emphasizing key documents of the Church. Interpreting these documents within different contexts is essential to ensure that their messages may bring joy. Some of the documents that the Church offers include *Querida Amazonia*, *Gaudium et Spes*, *Ad Gentes*, *Evangelii Nuntiandi*, *Redemptoris Missio*, and *Ecclesia in Asia*, as well as celebrating the 50th anniversary of FABC.

วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน, อภิลิทธิ กฤษเจริญ, วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, ออัสติน สุกิโอ ปีโตโย
และ ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

This article presents Pgazkenyaw's Bio-cosmology, which demonstrates that a person's worldview involves connecting with oneself, the universe, others, and creatures. It emphasizes the concept of oneness. Sanan Santimanokul offers this patrimonial wisdom to all and hopes to be a part of those who are working towards peace and unity in the world.

Keywords: Pgazkenyaw Bio-cosmology
Pgazkenyaw
Where is man living
How is man living
What man has to do

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันต้องเผชิญหน้ากับความขัดแย้งจากภาวะสงครามที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อมนุษยชาติ อาทิ สงครามกลางเมืองในประเทศเมียนมา สงครามระหว่างประเทศยูเครนกับรัสเซีย และสงครามระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮามาส หลากหลายสาเหตุของความแตกแยกไม่ว่าจะเป็น อุดมการณ์ แนวความคิด หลักปรัชญาที่มองเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ความมักใหญ่ใฝ่สูงและการแสวงหาอำนาจของตน สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลให้เกิดความแตกแยกในที่สุด

การพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีทำให้ชีวิตมนุษย์มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น โลกสามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกัน การพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีกลับเป็นดาบสองคม มิได้ทำให้ความขัดแย้งของสงครามเบาบางลง ผู้มีอำนาจกลับใช้ประโยชน์จากอุตสาหกรรมในการผลิตเครื่องบิน รถถัง หรือปืนรุ่นใหม่ เพื่อนำไปใช้ต่อสู้กับอีกฝ่าย และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีขั้นสูงในการค้นหาข้อมูล บิดเบือนข่าวสาร เพื่อช่วงชิงทรัพยากรตามที่ตนต้องการ มนุษย์ไม่ได้สนใจสิ่งที่ทำให้โลกน่าอยู่ดีขึ้น ดังนั้น โลกจึงคร่ำครวญด้วยความเจ็บปวดจากการใช้ทรัพยากรของมนุษย์อย่างไม่รับผิดชอบจนทำให้เกิดปรากฏการณ์เอลนีโญจนถึงทุกวันนี้ ผู้เขียนจึงถามตนเองว่า หากการพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีในปัจจุบันมิได้สร้างความสงบสุขและสันติภาพให้กับโลกใบนี้ได้ แล้วจะมีอะไรบ้างที่ช่วยสร้างความสงบสันติและความเป็นหนึ่งเดียวกันของมนุษยชาติได้อีกครั้งหนึ่ง

เอกสารของพระศาสนจักรได้ไตร่ตรองความจริงที่ว่า ในสถานการณ์โลกของปัจจุบันนี้ Fratelli Tutti ได้ให้ภาพได้ดีว่า “ในโลกปัจจุบัน ความรู้สึกในการเป็นหนึ่งของมนุษยชาติเดียวกัน กำลังอ่อนลง และความฝันที่จะสร้างความยุติธรรมและสันติสุขร่วมกัน ดูเหมือนเป็นอุดมคติของยุคสมัยอื่น” (# 30) ความเป็นมนุษยชาติเดียวกันได้อ่อนกำลังลงไปมาก สาเหตุหนึ่งคือ อุดมคติภาวะนิยม Existentialism เป็นแนวความคิดที่ให้ความสำคัญกับปัจจุบัน เน้นภาวะการณ์มีอยู่ รวมถึงอิสรภาพของแต่ละคน แต่สิ่งหนึ่งที่ลัทธินี้ไม่ได้บอกเราคือการเดินทางร่วมกันของมนุษยชาติ

มนุษย์มีวัฒนธรรมที่สวยงามซึ่งบ่งบอกถึงความอ่อนโยนในจิตใจ การสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันได้จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ดีและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ วัฒนธรรมเพราะวัฒนธรรมเกิดจากมนุษย์ที่มีได้กระทำตามสัญญาธรรม แต่เกิดจากระบบความคิดและการกระทำที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในสังคมของตน มีระเบียบแบบแผน มีบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ถือเป็นผลผสมผสานของความหลากหลายและความแตกต่างของมนุษย์

ไม่ว่าจะเป็นทางสืพิด หน้าตา ความเชื่อ ประเพณี หรือวิถีชีวิต ผู้เขียนเองได้ทุ่มเทและเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง จึงพบว่าปกากะญอมีโลกทัศน์ที่สอดคล้องกับการสร้างสรรค์สภาพในสังคมได้ ผู้เขียนจึงใคร่ขอแบ่งปันเรื่องชีวเอภพของปกากะญอเพื่อเป็นแนวทางการสร้างสรรค์สภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันผ่านแนวความคิดปกากะญอ

ปกากะญอเป็นชนเผ่าหนึ่งในประเทศไทย มีประชากรทั้งหมด 6 ล้านคนทั่วโลก ดำรงอยู่ในประเทศไทยประมาณ 1 แสนคน ปกากะญอ แปลว่า มนุษย์ ปกากะญอเรียกตนเองเช่นนี้ เพื่อสื่อความหมายว่า มนุษย์แตกต่างจากสิ่งสร้างอื่น มนุษย์มีความคิด สติปัญญา และมนุษย์สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ติงามเพื่อจะได้ดำรงชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุขและเป็นหนึ่งเดียวกัน ปกากะญอมีโลกทัศน์ที่เป็นแบบองค์รวม หมายความว่า หากสิ่งใดสิ่งหนึ่งถูกทำลายนั้นหมายความว่า อีกสิ่งหนึ่งจะถูกกระทบไปด้วย เช่น หากมนุษย์ก่อสงคราม หรือ ทำลายธรรมชาติแล้ว ทั้งสงครามและสภาพแวดล้อมจะส่งผลโดยตรงต่อตัวมนุษย์เอง ปกากะญอมีแนวความคิดทางปรัชญาและหลักความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนเป็นพี่น้องกัน ([www.https://Karen-women.org](https://Karen-women.org))

ชีวเอภพของปกากะญอแสดงให้เห็นว่า เอภพที่มนุษย์อาศัยอยู่นี้มีความเกี่ยวข้องกันและเชื่อมโยงกัน ทุกสิ่งล้วนเป็นส่วนหนึ่งของมันและกัน ในทัศนะของปกากะญอนั้น มนุษย์แต่ละคนประกอบด้วย เกอะลา (K'laz) 37 ตน ใน 37 ตนนี้ K'laz อยู่ในร่างกายของแต่ละคน 5 ตน กล่าวคือ อยู่ที่ศีรษะ 1 ตน อยู่ที่หน้าอก 1 ตน อยู่ที่แขนซ้ายและขวา ข้างละ 1 ตน และอยู่ที่ขาซ้ายและขวา 1 ตน รวมเป็น 5 ตน และอีก 32 ตน อยู่รอบ ๆ ตัวมนุษย์ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของสัตว์ต่างๆ เช่น สิงโต ช้าง นก หมี เสือ ลิง ชะนี นกยูง งู กระตัง หมูป่า ไก่ป่า หรือ ไก่ฟ้า เป็นต้น ความหมายโดยรวมคือเกอะลา 5 ตน หมายถึง บุคลิกลักษณะของมนุษย์แต่ละคนซึ่งเป็นปัจเจกและเกอะลา อีก 32 ตน เป็นบุคลิกลักษณะของคนอื่นหรือชาติอื่นๆ ที่มนุษย์แต่ละคนต้องอาศัยอยู่ร่วมด้วย มนุษย์แต่ละคนจะดำรงอยู่ไม่ได้ ถ้าปราศจากเพื่อนมนุษย์ เพราะชาติ K'laz อีก 32 ตน และสิ่งต่าง ๆ ในเอภพก็เช่นเดียวกัน เพื่อนมนุษย์ทั้งหลายและสิ่งต่างๆ ในเอภพจะไม่สมบูรณ์ หากปราศจากปัจเจกของแต่ละคน

ชีวเอภพของปกากะญอ จะเป็นหนทางหนึ่ง ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมที่จะรวมมนุษย์ทุกคน ทุกชาติ ทุกภาษาและทุกเผ่าพันธุ์ หันหน้าเข้าหากันเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆที่มนุษย์ชาติกำลังเผชิญอยู่ได้ ในชีวเอภพของปกากะญอนั้น เมื่อมนุษย์ไม่สนใจ

Bgav หรือการเชื่อมต่อ คือ ไม่เชื่อมต่อกันและกัน ปกาเกอะญอได้นิยามสภาพเช่นนี้ว่า เป็นการ ผิดต่อ Bgav ซึ่งทางออกมีทางเดียวคือ ต้องปฏิบัติ Bgav ใหม่ หมายถึง ต้องหันหน้าเข้าหากัน และมีความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อจะได้เกิดควาสำนึกใหม่ มนุษย์ต่างเป็นพี่น้องกันและสิ่งสร้างเป็น พี่สาวพี่ชายของมนุษย์ มิฉะนั้น มนุษย์จะต้องย้ายหมู่บ้าน ย้ายที่ทำกิน ย้ายประเทศ และย้ายโลก หมายถึงเมื่อหมู่บ้าน ที่ที่เราอยู่ ประเทศและโลก เมื่ออยู่ไม่ได้แล้ว ก็ต้องย้ายไป เมื่อถึงเวลานั้น หายนะมากมายจะมาถึงมนุษย์ทุกคน

หลักชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอ

ชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอซึ่งเกี่ยวกับจิตวิญญาณ ชีวิตปัจจุบันและสรรพสิ่ง มีทั้งที่ ปรากฏแก่สายตาหรือมองไม่เห็น ทำให้เราได้พบว่า ชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอมีลักษณะที่ น่าสนใจ 3 ประการซึ่งจะนำไปสู่การสร้างแนวทางการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกัน ให้เกิดขึ้นในโลกของเราให้จงได้

ประเด็นแรก คำถามที่ว่าเรามนุษย์อยู่ที่ไหน เราอยู่ท่ามกลางมวลหมู่ชีวิต คือมีชีวิตต่างๆ มากมายเหลือคณานับทั้งที่ปรากฏต่อเราหรือไม่ปรากฏก็ตามหลักแห่งชีวิตของปกาเกอะญอนี้ กำลังพามนุษย์ให้ตระหนกอย่างจริงจังถึงความจริงและแน่นอนว่า มนุษย์มิได้อยู่ในเอกภพนี้ แต่เพียงผู้เดียว ยังมีสิ่งต่างๆ มากมายหลายชีวิตอยู่ร่วมด้วย หากมนุษย์ได้คิดไตร่ตรองเพิ่มมากขึ้น อีก ก็จะพบว่าท่ามกลางสิ่งมีชีวิตหลากหลายนี้ หมายถึง มนุษย์และสรรพสิ่งต่างๆ ได้รับชีวิตนี้มา จาก มูโด้ระ (Moodof) หนึ่งกระโด้งมหาชีวิตนี้ได้ย้ำเตือนมนุษย์ว่า เราอยู่ที่นี้พร้อมกันกับสิ่งอื่น ในหัวข้อแรกนี้ เราได้รับทราบแล้วว่า เราอยู่ตรงไหนของชีวเอกภพวิทยานี้ เวลาที่ปกาเกอะญอ มองชีวิต มิใช่มองเห็นแต่ชีวิตของตนเอง แต่มองเห็นพร้อมกับสรรพสิ่ง เมื่อปกาเกอะญอมองเห็น สรรพสิ่งแล้ว ก็จะพาไปสู่ประเด็นที่สองว่า มนุษย์ดำรงได้อย่างไร

ประเด็นที่สอง คำถามของประเด็นนี้คือ เรามนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างไร มนุษย์ดำรงอยู่ได้ก็ เพราะมีเกอะลา (K'laz) 37 ตน และยังมีดิน 7 ชั้น (Haufhkohkof 7 K'bliv) มีฟ้า 7 ชั้น (Moohkof 7 K'bliv) มีหม้อกา (Mujqaz) และมีชีบอหมือ (Sifbaumuf) ความหมายรวมของ สิ่งต่างๆ เหล่านี้คือ มนุษย์อยู่ได้เพราะมีสรรพสิ่ง หากไม่มีสรรพสิ่งหรือทุกสิ่งในเอกภพแล้วไซ้ร มนุษย์หาดำรงอยู่ได้ไม่ หากมนุษย์ได้พินิจพิเคราะห์ก็ก็จะพบว่า เพื่อนมนุษย์คือตัวตนของเราเองที่ อยู่ในเพื่อนมนุษย์ ไม่เพียงแต่ในเพื่อนมนุษย์เท่านั้น ตัวตนของเรายังอยู่ในสรรพสิ่ง แต่การเรียนรู้

ว่าตัวตนของเราอยู่ในสรรพสิ่งด้วยนี้ ทำให้คิดได้ 2 แบบคือ ประการหนึ่ง มนุษย์มีสิทธิเหนือสิ่งต่างๆ เหล่านี้หรือเปล่า ซึ่งเป็นความคิดที่กำลังถูกใช้ในปัจจุบันนี้ ส่วนประการที่สองคือมนุษย์รู้สำนึกและขอบคุณสรรพสิ่งที่ได้มอบชีวิตให้ ได้โอบอุ้มดูแลชีวิต ได้ถนอมอย่างละมุนละไมหรือเปล่า และรู้สึกสำนึกที่จะปกป้องสรรพสิ่งด้วยไหม เพราะการรู้สำนึกขอบคุณจะต้องลงไปสู่จิตสำนึกว่า หากทำลายสรรพสิ่ง ก็เท่ากับทำลายตนเอง

ประเด็นสุดท้าย เริ่มด้วยคำถามว่า แล้วเรามนุษย์จะต้องทำอะไรในชีวิตเอกภพนี้ คำตอบคือ มนุษย์จะต้องออบระ (Bgav) ซึ่งหมายถึงการเชื่อมโยงชีวิตของสรรพสิ่งตลอดเวลา เพราะในชีวิตจริงของมนุษย์ มีบางเวลาที่ได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องกับสรรพสิ่ง เช่น ดูแลรักษา ใช้อย่างรู้คุณค่า เป็นต้น สรรพสิ่งก็จะดูแลและรักขามนุษย์เช่นกัน แต่ถ้าหากมนุษย์ทำตรงกันข้าม บางครั้ง มนุษย์ได้ทำผิดต่อบระ คือได้ทำลายสรรพสิ่ง กอบโกยประโยชน์จากสรรพสิ่ง ทำลายและไม่รู้สำนึกในสรรพสิ่งซึ่งก็เท่ากับการทำลายตนเอง ดังนั้น ทางออกทางเดียวที่จะต้องทำคือ เชื่อมโยงชีวิตของตนเองกับสรรพสิ่งใหม่ ส่วนพิธีบระ เป็นพิธีกรรมที่ต้องทำ แต่สิ่งที่มีความหมายลึกไปกว่านั้นคือ การใช้ชีวิตที่เชื่อมโยงกับสรรพสิ่งตลอดเวลา และจากการเชื่อมโยงกับสรรพสิ่งตลอดเวลาตัวเองก็จะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นจนไปถึงการแสวงผู้สร้างสรรพสิ่ง ผู้หนึ่งคือ ซีบอหมือ (Sifbaumuf) หมายถึงผู้ที่ได้ผู้กัมตรวมเอกภพนี้และยังคงผู้กัมตรวมกันแบบนี้ตลอดไป

เอกสารของพระศาสนจักร:

Amoris Laetitia

เอกสารพระสมณลิขิตเตือนใจความปีติยินดีแห่งความรักเกี่ยวความรักในครอบครัว Amoris Laetitia เริ่มด้วยประโยคที่ว่า “ในครอบครัว เราเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวกัน บางทีเราอาจไม่ได้คิดถึงเรื่องนี้อยู่ตลอดเวลา แต่ครอบครัวนี้เองที่น่าภราดรภาพมาสู่โลกนี้ จากประสบการณ์เริ่มแรกแห่งภราดรภาพนี้ โดยได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักและการหล่อหลอมอบรมที่บ้าน ความงดงามของภราดรภาพจึงส่องกระจ่างเหมือนเป็นสัญญาณให้กับสังคมโดยรวม” (#194) หากมนุษย์จะเริ่มสร้างความเป็นพี่น้องกัน มนุษย์ต้องกลับหันมามองในกลุ่มสังคมที่เล็กที่สุดคือ ครอบครัวที่มีพ่อแม่และลูกๆ ครอบครัวเป็นหนึ่งเดียวและรักกันอย่างไร ก็จะมีส่งผลให้โลกมีภาพของความ เป็นหนึ่งเดียวกันและมีความรักต่อกันด้วย

หัวใจมนุษย์นี้ เป็นที่ตั้งของความรู้สึกและเหตุผลของการมีชีวิตอยู่ แต่หัวใจนี้จะได้รับการหล่อเลี้ยงและให้มีประสบการณ์แห่งการช่วยเหลือกันและกันก็จากการเติบโตในครอบครัวและในสังคมอย่างเห็นอกเห็นใจกัน ดังที่เอกสารฉบับนี้ได้กล่าวอีกตอนหนึ่งว่า

“การเติบโตพร้อมกันของพี่น้องชายหญิง ก่อให้เกิดประสบการณ์อันงดงามของการเอาใจใส่ดูแลและช่วยเหลือกันและกัน ด้วยว่า ภาวทรภาพในครอบครัวเปล่งประกายเป็นพิเศษ เมื่อเราได้เห็นถึงความห่วงใย ความอดทนและความรักที่รอบล้อมน้องชายน้องสาวน้อยๆ ที่บอบบาง เจ็บป่วย หรือ พุพพลภาพ เราต้องยอมรับว่าการมีพี่น้องชายหญิงที่รักเรานับเป็นประสบการณ์ที่ลึกซึ้งมีค่า และไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือน” (#195)

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารที่แสดงออกถึงความรักเพื่อนมนุษย์ การออกไปมองประสบการณ์อันยิ่งใหญ่ที่มนุษย์คนหนึ่งกำลังเผชิญไม่ว่าเหตุการณ์จะเป็นอะไร แต่สิ่งสำคัญคือการเผชิญพร้อมกับเพื่อนพี่น้องชายหญิงซึ่งทรงคุณค่า และจากการเดินทางร่วมกันนี้ ก็เป็นการเริ่มเดินทางในการสร้างมนุษยชาติใหม่ให้มีความรัก ความห่วงใยและความเป็นหนึ่งเดียวกัน

สมาชิกทุกคนในครอบครัวจะขยายไปสู่มนุษยชาติ หากไม่มีสมาชิกครอบครัว ก็จะไม่มีความหมาย ดังนั้น ความรักในครอบครัวคือหลักประกันของมนุษยชาติต่อไป ซึ่งเอกสารนี้ได้ย้ำอีกว่า

“ความรักระหว่างสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ระหว่างพ่อแม่และลูกๆ กับพี่น้องชายหญิงกับญาติๆ และสมาชิกในบ้าน ก่อให้เกิดชีวิตและได้รับการบำรุงหล่อเลี้ยงด้วยพลวัตภายในที่ไม่รู้จักดับตันจะนำครอบครัวไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวกันที่ลึกซึ้งและเข้มข้นมากขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานและจิตวิญญาณของการรวมกันในการแต่งงานและครอบครัว หมู่เพื่อนและครอบครัวอื่นๆ เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวใหญ่นี้ เช่นเดียวกับกับชุมชนของครอบครัวที่ให้การสนับสนุนเกื้อกูลกันและกันในความยากลำบากของพวกเขาในการอุทิศตนเพื่อสังคมของพวกเขาและในความเชื่อของพวกเขา” (#196)

การมีประสบการณ์แห่งความรักในครอบครัวนี้เป็นประสบการณ์ที่ลึกซึ้งและเป็นรากฐานของการสร้างมนุษยชาติ ภาพที่ออกมาว่า มนุษยชาติมีความเป็นพี่เป็นน้องกันมากน้อยขนาดไหนก็ขึ้นอยู่กับภาพความรักในครอบครัวเป็นอย่างไร

Querida Amazonia

เอกสารแอมะซอนที่รัก ได้กล่าวไว้ที่น่าสนใจคือ “ป่าไม้ไม่ใช่ทรัพยากรสำหรับการแสวงหาประโยชน์ มันเป็นสิ่งมีชีวิตหรือมีสรรพชีวิตต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องด้วย” (#42) นี่มิใช่ความ

บังเอิญ แต่เป็นความเป็นจริงที่พระศาสนจักรยืนยันมาตลอดว่า สรรพสิ่งที่อยู่รอบตัวเรานั้น เป็นสิ่งมีชีวิต เป็นพี่ชายพี่สาวของเรา สิ่งต่างๆ เหล่านี้ที่ทำให้เรามีอยู่ ทำให้เราดำรงอยู่ได้ นี่เป็นประสบการณ์โดยตรงของพี่น้องชาวแอมะซอนที่ต้องการจะถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ประสบการณ์นั้นคือ “ในคำพูดของพวกเขาที่ว่า เราคือ น้ำ อากาศ ดินและชีวิตของสิ่งแวดล้อม” (#42) ธรรมชาติและสรรพสิ่งเป็นส่วนหนึ่งของเราเอง มิใช่สิ่งที่อยู่นอกชีวเอกภพของเรา แต่อยู่ในชีวเอกภพเดียวกัน และถ้าจะมองให้ลึกซึ้งไปกว่านั้น พระศาสนจักรให้ภาพชัดเจนมากกว่า พระศาสนจักรมองโลกจากข้างในโดยกล่าวว่า “เราไม่ได้มองโลกจากภายนอก แต่มองจากภายในซึ่งตระหนักยอมรับถึงความสัมพันธ์ที่พระบิดาทรงรวมเป็นหนึ่งเดียวกับสิ่งมีชีวิตทุกๆ สิ่ง” (#55) การมองจากภายใน เป็นการมองด้วยความเชื่อ แต่หากมองจากภายนอก เราจะเป็นแต่วัตถุที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรา และเราจะใช้ประโยชน์จากสรรพสิ่งโดยคิดแต่เพียงว่า เป็นสรรพสิ่งที่รับใช้เราและฉันต้องใช้เพื่อจะดำรงชีวิตอยู่และจริงๆ มนุษย์ส่วนใหญ่คิดแบบนี้ แต่พระศาสนจักรสอนเราให้มองสรรพสิ่งจากภายในด้วยสายพระเนตรของพระบิดาผู้สร้างสรรพสิ่งด้วยความรัก ดังนั้น ไม่มีใบไม้ใต้วงลงพื้นโดยพระบิดาไม่ทรงทราบ นั่นหมายความว่า มนุษย์และสรรพสิ่งอยู่ในฐานะเท่าเทียมกัน คือ เป็นสิ่งสร้างของพระองค์ และถ้ามนุษย์ตระหนักให้มากก็จะพบว่า มนุษย์ไม่ได้มีสิทธิอะไรเหนือสรรพสิ่ง แต่อยู่ในฐานะเป็นพี่น้องกับทุกสิ่ง

Laudato Si'

ในเอกสาร Laudato Si' ฉบับนี้ มีความตอนหนึ่งกล่าวว่า

“เราไม่อาจมีจิตตารมณ์ที่ลืมนพระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ และพระผู้สร้าง มิเช่นนั้นเราก็จะกลับไปยกย่องอำนาจอื่นๆ ของโลกหรือตั้งตนขึ้นแทนที่พระเจ้า และเหยียบย่ำสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นอย่างไร้ข้อจำกัด วิธีการที่ดีที่สุดซึ่งจะทำให้มนุษย์ตระหนักถึงสถานภาพของตน และยุติการอ้างตนเป็นผู้ควบคุมสูงสุดของโลกได้ คือให้กลับไปอ้างถึงพระบิดาพระผู้สร้างและทรงเป็นเจ้าของโลกนี้แต่เพียงผู้เดียว เพราะมิเช่นนั้นแล้ว มนุษย์มักมีแนวโน้มที่จะกำหนดกฎเกณฑ์และอ้างผลประโยชน์ของตนที่มีต่อสิ่งสร้างต่างๆ” (#75)

พระศาสนจักรกล่าวอย่างตรงไปตรงมากับคริสตชนและกับมนุษย์ทั่วโลกว่า มนุษย์ไม่แสวงหาสิ่งสูงสุดที่เป็นต้นตอของทุกสิ่ง มนุษย์ก็สถาปนาตนเองขึ้นเป็นผู้ปกครองทั้งๆ ที่ตนเองไม่ได้สร้าง และสิ่งที่จะเป็นคำถามตามมาคือ มนุษย์จะทำลายสิ่งสร้างของพระเจ้าเสมอเหมือนกับตนเองได้สร้างมากับมือหรือ

หากมนุษย์เพียงแต่แหงนมองดูบนท้องฟ้าและมองสรรพสิ่งด้วยความเป็นจริง เชื่อเหลือเกินว่ามนุษย์จะมองเห็นอำนาจบางอย่างที่ปกครองและยึดทุกสิ่งไว้ด้วยกัน เพราะพระเจ้าได้สร้างสิ่งต่างๆ เหล่านี้ด้วยความรัก ดังที่เอกสารได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า “จักรวาลมิได้เกิดขึ้นจากผลของอำนาจตามอำเภอใจ ที่แสดงถึงพลังอำนาจหรือความต้องการยืนยันทนเอง แต่สิ่งสร้างคือระเบียบของความรัก ความรักของพระเจ้าเป็นเหตุผลพื้นฐานในการสร้างสรรพสิ่งทุกชนิด” (#77) ในเมื่อพระเจ้าทรงเป็นผู้สร้างและผู้ผูกทุกสิ่งไว้เข้าด้วยกัน สรรพสิ่งจึงมีต้นกำเนิดเดียวกันและทุกสิ่งมีความสัมพันธ์กัน หากมนุษย์ตระหนักถึงความเชื่อมโยงนี้มากเท่าใด มนุษย์ก็จะพบขุมทรัพย์มากขึ้นเท่านั้นในการสร้างความสัมพันธ์กับสรรพสิ่ง ดังที่เอกสารนี้ยังได้กล่าวอีกว่า “ในจักรวาล ซึ่งประกอบด้วยระบบที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เราพบรูปแบบความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมอยู่มากมายซึ่งนำไปสู่การคิดถึงภาพรวมที่เปิดรับความเหนือธรรมชาติของพระเจ้าที่จักรวาลได้พัฒนาขึ้นมา ความเชื่อช่วยให้เราตีความและเข้าใจถึงความงดงามอันเร้นลับของสิ่งที่เกิดขึ้น” (#79) เอกภพที่เรามนุษย์อยู่ด้วยกันนี้ กำลังพัฒนาขึ้นทุกวัน ดังนั้น จึงจำเป็นที่มนุษย์ต้องแสวงหาความเข้าใจเพื่อจะได้ตีความได้จากสถานการณ์ที่ซับซ้อนมากขึ้นทุกทีนี้ แต่หากปราศจากความสัมพันธ์ที่ถูกต้องแล้วไซ้ มนุษย์ยิ่งถลำเข้าไปสู่หายนะขึ้นทุกวัน เป็นเพียงเพราะมนุษย์ไม่ยอมตระหนักถึงปัญหาที่กำลังเผชิญ ซ้ำร้ายยังอยากจะใช้สถานการณ์อันเลวร้ายนี้อย่างเห็นแก่ตัว แบบหวังเอาตัวรอดไปคนเดียวโดยไม่คำนึงถึงเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งอื่นๆ ว่าจะต้องเจ็บปวดเพียงใดก็ตาม ในข้อ 80 ของเอกสารฉบับนี้ยังย้ำอีกว่า “พระเจ้าทรงปรารถนาทำงานร่วมกับเราและทรงต้องการความร่วมมือจากเรา” หลังจากพระเจ้าได้สร้างทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว พระเจ้าได้มอบสิ่งต่างๆ เหล่านี้ให้มนุษย์ดูแลรักษา นั่นคือ มนุษย์ทุกคนจะต้องทำงานพร้อมกับพระเจ้าในการดูแลรักษาสรรพสิ่งเพราะสรรพสิ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของเรา

พระศาสนจักรผ่านทางเอกสารฉบับนี้ได้มองเห็นถึงความสำคัญของแต่ละคนว่า เรามนุษย์แต่ละคนมีศักยภาพที่จะสร้างความสัมพันธ์ในเอกภพนี้ เอกสารจึงให้ความมั่นใจว่า

“เราแต่ละคนมีอัตลักษณ์ในตนเอง สามารถเข้าสู่การเสวนากับผู้อื่นและกับพระเจ้าได้ เรามีความสามารถในการพิจารณาไตร่ตรองการอภิปรายโต้แย้ง ความคิดสร้างสรรค์ การตีความ การสร้างงานศิลปะและความสามารถอื่นๆ ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่อยู่เหนือมิติด้านกายภาพหรือชีวภาพ ความใหม่ที่ชัดเจนคือ การที่มนุษย์เกิดขึ้นในจักรวาลของวัตถุได้นั้น เป็นกิจการของพระเจ้า เป็นเสียงเรียกพิเศษสู่ชีวิตและเข้าสู่ความสัมพันธ์ฉันมิตรกับ

พระองค์ เรื่องราวการสร้างในพระคัมภีร์เชื้อเชิญเราให้ตระหนักว่ามนุษย์เป็นบุคคล ซึ่งมีอาจถูกลดให้อยู่ในสถานภาพวัตถุได้” (#81)

มนุษย์มิใช่วัตถุ มนุษย์เป็นจิตวิญญาณและร่างกาย ดังนั้น มนุษย์จึงมีลักษณะพิเศษที่เหมาะสมที่จะเข้าสู่ความสัมพันธ์กับพระเจ้าพระผู้สร้าง และข้อ 82 ได้ย้ำอีกว่า “เป็นความผิดพลาดที่จะคิดว่าสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เป็นเพียงวัตถุ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของมนุษย์ตามอำเภอใจ หากมนุษย์มองธรรมชาติว่าเป็นเพียงวัตถุที่ทำกำไรและผลประโยชน์ก็จะส่งผลร้ายแรงต่อสังคม” นี่คือนิยามที่ทำให้มิติการมองโลกและจักรวาลของมนุษย์เปลี่ยนไปจากอดีต ซึ่งมีใช้การเติบโตแต่เป็นการหลงทางที่จะต้องเรียกกันกลับมา มิฉะนั้น มนุษย์จะถูกใช้กันและกันอย่างอำมหิต สิ่งที่เราควรจะมีมิติการมองมนุษย์จะต้องเป็นแบบของพระศาสนจักรที่ให้คุณค่าแก่บุคคลมนุษย์ที่เกิดมาในฐานะเป็นบุตรของพระเจ้านิยามไว้ว่า “มนุษย์มิใช่วัตถุ”

เมื่อมนุษย์ได้เข้าใจธรรมชาติของตนเองและสรรพสิ่งแล้ว สิ่งที่มีมนุษย์ต้องไม่ลืมคือ จุดหมายปลายทางของสรรพสิ่ง รวมถึงมนุษย์ด้วยว่า สรรพสิ่งถูกสร้างขึ้นมาจากจุดประสงค์ประการใด เอกสารนี้ได้เผยให้เราทราบว่า “จุดหมายปลายทางของจักรวาลอยู่ในความสมบูรณ์ของพระเจ้าซึ่งพระคริสตเจ้าผู้เสด็จกลับคืนพระชนม์ชีพทรงบรรลุถึง เป็นการบรรลุวุฒิภาวะของจักรวาล... จุดหมายปลายทางสูงสุดของสิ่งสร้างอื่นๆ นั้นมิใช่ตัวเรา แต่ทุกสิ่งต้องก้าวไปข้างหน้าพร้อมกับเรา และโดยพวกเรา จนถึงจุดหมายร่วมกัน คือ พระเจ้า” (#83) มิใช่มนุษย์เท่านั้นที่ถูกสร้างอย่างมีเป้าหมายเท่านั้น แต่รวมถึงสรรพสิ่งด้วย ด้วยเหตุนี้ทุกสิ่งจึงอยู่ในเอกภาพเดียวกันและกำลังเดินไปข้างหน้าด้วยกันและไปถึงจุดหมายปลายทางด้วยกัน

Fratelli Tutti

เอกสารฉบับนี้ พระสันตะปาปาฟรังซิสมีพระประสงค์ให้มนุษย์ทุกคนสัมผัสและมีประสบการณ์ของความเป็นพี่น้องกันทุกคนโดยไม่เว้นใคร หรือทิ้งใครไว้ข้างหลัง พระองค์ท่านมีประสบการณ์โดยตรงในพระศาสนจักรของพระองค์ในฐานะพระสันตะปาปาเกือบหนึ่งทศวรรษนี้ พระองค์ได้เห็นสงครามกลางเมืองในประเทศเมียนมาร์ การแพร่ระบาดของโควิด 19 หลังจากนั้นเกิดสงครามระหว่างยูเครนกับรัสเซียและสงครามระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮามาส ทั้ง 4 เหตุการณ์ล้วนตอกย้ำให้เห็นถึงความแตกแยกที่ไม่ได้เกิดขึ้นมานานเป็นเวลา 70 ปีและพอเกิดสงครามแล้วใครจะเป็นคนกลางให้สงครามยุติลงได้ ยิ่งไปกว่านั้น ทุกฝ่ายต่างมองหาผลประโยชน์ของตน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งและสงคราม และ ณ เวลานี้ มนุษย์ยังไม่รู้เลยว่าจะหาทางออกและวิธีแก้ไขสถานการณ์นี้อย่างไร

พระศาสนจักรมีความชัดเจนในจุดยืนของตนเองมาตลอดว่า มนุษย์ทุกคนเป็นพี่น้องกัน ซึ่งพบในข้อที่ 1 ว่า “ทุกคนเป็นพี่น้องกัน” โดยมีพระเป็นเจ้า พระบิดาผู้ทรงพระทัยดีนี้ ได้ดูแลเอาใจใส่บุตรของพระองค์อย่างสม่ำเสมอและตลอดไป พระองค์ทอดพระเนตรจากเบื้องบน พระองค์ทรงรู้สึกเจ็บพระทัยของพระองค์เมื่อบรรดาบุตรของพระองค์เช่นฆ่า ทำลายและทำสงครามกัน มีแต่พระศาสนจักรนี้ที่ได้ตักเตือน สั่งสอนและรวมถึงการมอบแนวทางให้กับพระศาสนจักรและโลกด้วยวาจาที่น่าเชื่อถือและทำให้เป็นจริงได้

จากประสบการณ์นักบุญฟรังซิส อัสซีซีเองได้มีระบุไว้ในเอกสารฉบับนี้ว่า “ท่านนักบุญฟรังซิสรู้สึกว่าคุณท่านเป็นพี่น้องกับดวงอาทิตย์ ทะเล และสายลม และท่านยังเป็นหนึ่งเดียวกับบรรดาเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ท่านได้หว่านสันติภาพไปทั่ว และเดินเคียงข้างกับผู้ยากจน ผู้ถูกทอดทิ้ง ผู้ป่วย ผู้อยู่ชายขอบสังคมและพี่น้องผู้ต่ำต้อยทั้งหลาย” (#2) ความสัมพันธ์ของพระศาสนจักรกับสรรพสิ่งผ่านประสบการณ์ของนักบุญฟรังซิสนั้น เราทราบอย่างชัดเจนแล้วว่า ไม่ว่าจะสรรพสิ่งหรือเพื่อนมนุษย์ต่างเป็นพี่น้องกันโดยท่านได้เปล่งออกมาเป็นบทเพลงให้สรรพสิ่งได้สรรเสริญพระเป็นเจ้าผู้ทรงสร้างทุกสิ่ง ถ้ามนุษย์ตระหนักและใคร่ครวญจะพบว่า ในชีวิตของมนุษย์นั้นหาได้มีอะไรมาขวางกั้นมิให้มนุษย์เฝ้ามองรับใครนั้นไม่มีเลย ดังในเอกสารฉบับนี้ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ของนักบุญฟรังซิสอีกครั้งหนึ่งว่า “ท่านฟรังซิสแสดงให้เราเห็นถึงหัวใจของท่านที่ไร้พรมแดน ท่านสามารถก้าวข้ามระยะห่างเรื่องต้นกำเนิด เชื้อชาติ สีผิว หรือศาสนา” (#3) นี้มิใช่เรื่องพระศาสนจักรโลกสวยอะไรและล่องลอย แต่เป็นความเป็นจริงแท้ที่มนุษย์ไม่ได้ค้นพบจนได้ส่งผลต่อความคิด ต่อจิตใจและต่อสติปัญญาของมนุษย์ว่าสรรพสิ่งได้ต่อต้านมนุษย์ ตรงกันข้าม ทุกสิ่งได้โอบอุ้มและดูแลชีวิตมนุษย์ต่างหาก

พระศาสนจักรได้ส่งสารถึงมนุษย์ทุกคนว่า “พระองค์ทรงเรียกพวกเขาให้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันฉันพี่น้อง” (#5) มนุษย์ทุกคนได้รับเรียกให้กลับมามองในส่วนลึกของจิตใจของตนเองและจากนั้นให้มองออกไปยังเพื่อนมนุษย์ด้วยกันว่า เราต่างเป็นพี่น้องกัน ถ้าจะมองหาความแตกต่าง ก็มีเพียงวันเกิดที่ไม่เหมือนกัน ที่เหลือทุกอย่างล้วนเหมือนกันหมด ถ้าจะหาความแตกต่าง ก็มีเพียงสถานที่เกิดที่ไม่เหมือนกัน ที่เหลือก็เหมือนกันหมด ถ้าจะมองหาความแตกต่าง ก็มีเพียงเชื้อชาติชาติพันธุ์ ที่เหลือก็เหมือนกันหมด และถ้าจะมองหาความแตกต่าง ก็มีเพียงศาสนา ที่เหลือเหมือนกันหมด เหตุผลก็เพราะว่า “เป็นมนุษย์ชาติหนึ่งเดียว” (#8) ในเอกภพนี้ มนุษย์ที่เราเห็นกันได้นี้ เราเป็นมนุษย์ชาติเดียวกัน หากมองดูใบหน้า เราเห็นตัวเราเอง หากมองดูที่สถานะ เราก็เห็น

สถานะของตนเอง หากมองดูที่เชื้อชาติ ศาสนาหรือสีผิว เราก็เห็นเชื้อชาติ ศาสนาและสีผิวของตนเอง

ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ มีสิ่งที่ต้องพึงระวังไว้เสมอก็คือ “ความเห็นแก่ตัวรูปแบบใหม่และสูญเสียความรู้สึกทางสังคม ภายใต้ข้ออ้างว่าต้องการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ” (#11) เอกสารนี้ได้ชี้ถึงอันตรายที่จะทำลายความเป็นพี่น้องกัน เพราะว่า มนุษย์เมื่อไม่มองเพื่อนมนุษย์เป็นเพื่อนมนุษย์แต่มองเป็นคนอื่นที่แตกต่างจากเรา ความเห็นแก่ตัวและความเห็นแก่ชาติได้กลืนกินมนุษย์ ส่วนความเห็นแก่ผลประโยชน์ของชาติ ได้ถูกยกเป็นวาทกรรมเพียงเพื่อให้การกระทำของคนนั้นเป็นที่ยอมรับได้ นี่เป็นอันตรายอันใหญ่หลวง และดูเหมือนจะเป็นสาเหตุแรกๆ ที่นำความแตกแยกมาสู่มนุษยชาติ มนุษย์ทุกคนมีประวัติศาสตร์ของตนที่รอการค้นพบจากเพื่อนมนุษย์ผ่านทาง การสนทนา เสวนาและสร้างความสัมพันธ์กัน หากมนุษย์ลืมหistorical ของตนและของคนอื่น ก็เสี่ยงที่มนุษย์จะมองมนุษย์เพียงวันนี้เท่าที่ตาเห็น นั่นจะนำไปสู่การสูญเสียคุณค่ามากมายที่สะสมไม่ว่าความเป็นมนุษย์หรือจิตวิญญาณ ซึ่งในเอกสารได้ย้ำว่า “นี่เป็นเหตุผลว่าเพราะเหตุใดการสูญเสียความเข้าใจทางประวัติศาสตร์จึงมากขึ้น...คุณูปการประวัติศาสตร์ ปฏิเสธความร่ำรวยด้านจิตวิญญาณและความเป็นมนุษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นและไม่สนใจทุกสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้” (#13) สิ่งที่ประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ที่มีมากกว่าเหตุการณ์และสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วนั้นคือความทรงจำและการเติบโตอย่างมีทิศทางในฐานะที่เป็นมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์คือความสัมพันธ์และความสัมพันธ์คือมนุษย์อย่างแท้จริง

พระศาสนจักรให้ความสนใจความเป็นมนุษย์ของเราทุกคน นอกจากที่มนุษย์แต่ละคนจะต้องตระหนักถึงกันถึงความเป็นอยู่ ประวัติศาสตร์และความเป็นพี่น้องกันแล้ว เอกสารฉบับนี้ยังให้ความสำคัญกับการตระหนักร่วมกันถึงการช่วยกันปกป้องดูแลโลกด้วยดังเอกสารฉบับก่อนที่ได้บรรยายไปแล้วคือ ขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า Laudato Si' ในเอกสารฉบับนี้ก็เช่นเดียวกัน โดยกล่าวว่า “การปกป้องดูแลโลกที่อยู่รอบตัวและที่เราอาศัยอยู่คือ การดูแลตัวเราเอง จำเป็นที่เราต้องมี “เรา” ที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกันนี้” (#17) ความรู้สึกร่วมหรือการตระหนักร่วมดูเหมือนจะเป็นคำที่ต้องช่วยกันใช้มากขึ้น พุศุดกันมากขึ้นและปฏิบัติให้มากขึ้นเพราะเมื่อเราแต่ละคนได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมนุษย์ ความสำนึกรวมก็จะค่อยพัฒนาขึ้นตามลำดับ หากปราศจากสำนึกร่วมและการตระหนักร่วมกันของมนุษย์แล้ว สิ่งทีเอกสารนี้ได้พูดถึงไว้อย่างชัดเจนคือ “สงคราม ความรุนแรง การเบียดเบียนข่มเหงเพราะเชื้อชาติหรือศาสนาและการละเมิดศักดิ์ศรี

ความเป็นมนุษย์” (#25) นี่คือการบอบบางของมนุษยชาติที่จะต้องช่วยกันทะนุบำรุงรักษาและสร้างความคิดใหม่ที่จะช่วยให้มนุษย์ไม่เดินวอกวากับตนเอง หรือของพวกเขา ซึ่งไม่มีความรู้สึกร่วมหลงเหลืออยู่เลย ดังที่เอกสารฉบับนี้ข้อ 27 ได้กล่าว “เหลือเพียงโลก “ของฉัน”... และกลายเป็นเพียง “พวกเขา” เราแทบจะไม่กล้าจินตนาการต่อไปเลยว่า โลกมนุษย์เราจะเป็นอย่างไร

ชีวเอกภวิทยาของปกาเกอญอเป็นเครื่องมือให้พระศาสนจักรสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกัน

ผู้เขียนได้สังเคราะห์เอกสารของพระศาสนจักรตามที่กล่าวข้างต้นว่า พระศาสนจักรได้ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่วัฒนธรรมซึ่งเป็นการนำความเข้าใจถึงสารของพระศาสนจักรสากลสู่พระศาสนจักรท้องถิ่น เช่น Gaudium et Spes (# 8, 9, 22, 58), Evangelii Nuntiandi (#20), Redemptoris Missio (# 52), Querida Amazonia (# 31, 34, 70), Ecclesia in Asia (#9) และครบรอบ 50 ปี FABC (# 120, 121, 141, 143,147) เป็นต้น การเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านที่ซ่อนอยู่ในชีวิตของคนในท้องถิ่นที่พร้อมจะสานฝันของพระศาสนจักรเป็นต้น ชีวเอกภวิทยาของปกาเกอญอ เอกสาร Laudato Si' และ Fratelli Tutti เป็นเอกสารหลักที่จะให้แนวทางการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักรเป็นดังภาพเปรียบเทียบให้เห็นภาพอย่างชัดเจนว่า การสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันนี้

จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ทุกคนร่วมมือกัน ภารกิจสำคัญคือการสร้างความตระหนักรู้ในตัวมนุษย์ทุกคนได้หันกลับมาดูแลรักษาโลก ดูแลกันและกัน โดยสำนึกว่า มนุษย์ทุกคนเป็นพี่น้องกัน ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. ที่มาของมนุษยชาติ

มนุษย์อยู่ที่ไหน เป็นคำถามแรกของหลักความคิดชีวเอกภวิทยาของปกาเกอญอที่เชิญชวนให้มนุษย์ทุกคนได้สร้างความสำนึกขึ้นมาใหม่ว่า เวลานี้ มนุษย์อยู่ที่ไหน เป็นคำถามง่ายๆ ที่หลายคนไม่ยอมตอบ แต่แท้จริงแล้ว คำถามที่ว่า มนุษย์อยู่ที่ไหนนั้น กำลังชี้ไปที่ตัวมนุษย์เองว่า ท่านรู้หรือเปล่าว่าท่านอยู่ที่ไหน หลักชีวเอกภได้บอกว่า มนุษย์อยู่ที่มูโด๊ะ (Moodof) แปลว่า กระโดงมหาชีวิตหรือดวงชีวิต ความหมายคือ ณ เวลานี้ มนุษย์อยู่ท่ามกลางกระโดงมหาชีวิต ในเอกสารของพระศาสนจักร Laudato Si' ได้กล่าวถึงสถานที่ที่มนุษย์อยู่ได้ก็เพราะความรักของพระเป็นเจ้าเป็นรากฐานให้ (#77) ชีวเอกภวิทยาได้บอกชื่อสถานที่ที่มนุษย์อยู่ได้เพราะตรงสถานที่

นี่เองเป็นที่รวมกับของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย มนุษย์ก็อยู่ที่นั่นและที่อยู่ที่นี่ได้ก็เพราะความรักของพระเป็นเจ้าของเจ้าจัดสถานที่ให้

ในมูโตะนี่เอง ก็มีมูเด (Moodei) ซึ่งเป็นธรรมชาติประตู่เพื่อเข้าสู่ชีวิตหรือออกจากชีวิต มูเดหมายถึง สะดือชีวิต หมายความว่า ในเวลาที่อยู่ในท้องแม่ เด็กได้รับสารอาหารผ่านทางสายสะดือ แต่เมื่อคลอดออกมาแล้ว เด็กจะเติบโตและใช้พืชซึ่งัญญาหารบนโลกนี้เป็นอาหารเลี้ยงชีวิตให้เติบโต ต่อ ในเอกสารพระศาสนจักร Fratelli Tutti ได้กล่าวถึงชีวิตว่ามาจากพระเป็นเจ้าของเจ้าและพระองค์เรียกมนุษย์ทุกคนไปสู่ความสัมพันธ์กับพระองค์ มนุษย์มีได้อยู่ในเอกภพนี้อย่างเดียวตาย ตรงกันข้าม มนุษย์มีเพื่อนและสรรพสิ่งเป็นเพื่อนมากมาย มนุษย์และสรรพสิ่งเป็นพี่น้องกัน (#1)

จิตสำนึกประการแรกของการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันก็โดยการตระหนักตลอดเวลาว่า มนุษย์ทุกคนและสรรพสิ่งได้มีแหล่งกำเนิดเดียวกัน หากมนุษย์สำนึกว่าตนมีที่มาแหล่งเดียวกันกับสรรพสิ่งแล้วไซ้ มนุษย์จะมองเห็นตนเองและมองเห็นสรรพสิ่งด้วย มิใช่ในฐานะที่มนุษย์อยู่เหนือสรรพสิ่ง แต่ตรงกับข้าม การมีแหล่งกำเนิดเดียวกันชี้ให้เห็นถึงการเป็นเพื่อนร่วมทางและมีความใกล้ชิดกันเพื่อพึ่งพากันและกัน

2. มนุษย์อยู่ร่วมกันในเอกภพนี้

การอยู่ร่วมกันในเอกภพนี้ เริ่มที่ความเข้าใจเรื่องแนวคิดชีวเอกภพวิทยาของปกากะญอที่ว่า มนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างไร ปกากะญอปฏิบัติต่อกันและกันด้วยฐานความคิดว่า มนุษย์ประกอบด้วยเกอะลา หรือ ขวัญ (K'laz) 37 คน ดังที่จาระไนไว้ข้างต้น สิ่งที่เผยแพร่ออกมาของเกอะลาตลอดเวลาคือสุขภาพกายและใจที่ดี แต่ถ้าสุขภาพกายและใจไม่ดี นั่นหมายความว่า เกอะลา หรือ ขวัญได้ออกไปจากร่างกายของผู้นั้น วิธีการที่จะได้ขวัญกลับมาคือ การทำพิธีเรียกขวัญกลับมา

ส่วนเกอะลาหรือขวัญอีก 32 คนนั้น อยู่นอกตัวมนุษย์แต่ละคนและจะเผยแพร่ออกมาผ่านทางรูปลักษณ์ของสัตว์ต่างๆ ซึ่งมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกมาทางบุคลิกภาพ ความสามารถ พรสวรรค์และสภาพแวดล้อม เช่น คนไทยมีขวัญเป็นช้าง บุคลิกภาพของคนไทยจึงดูยิ่งใหญ่ สง่า และมีราศีและคนไทยก็ชอบบุคลิกลักษณะแบบนี้ คนอเมริกันมีอิทธิฤทธิ์เป็นสัญลักษณ์ อินทรีมีคุณลักษณะที่บินสูง มองได้ไกลและมีเสียงร้องที่ทุกคนต้องเกรงกลัว เป็นลักษณะของคนอเมริกันที่ปรากฏให้เห็น เป็นต้น

เมื่อเกอะลาหรือขวัญ ทั้ง 37 คนเป็นของคนๆ เดียวกัน นั่นหมายความว่า มนุษย์แต่ละคนมีบุคลิกภาพและความสามารถเป็นของตนเองและบุคลิกภาพและความสามารถเหล่านั้นก็อยู่ในตัวผู้อื่นด้วย บุคลิกภาพและความสามารถของคนอื่นที่แตกต่างจากเราคือตัวตนของเราด้วย เราจำเป็นต้องอยู่ร่วมกับบุคคลต่างๆ ชาติต่างๆ รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างจากตัวเรา ก็เป็นส่วนหนึ่งของตัวตนของผู้อื่นด้วย ในเอกสารของพระศาสนจักร Fratelli Tutti (#274) ได้ย้ำว่า “เราเป็นเพื่อนร่วมทางและเป็นพี่น้องกันอย่างแท้จริง” ดังนั้น มนุษย์ทุกคนต้องการบุคลิกภาพและความสามารถของคนอื่นเพื่อการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างราบรื่น

จิตสำนึกประการที่สองนี้เป็นการสร้างความเป็นพี่น้องกันอย่างแท้จริง โดยไม่มองเป็นผู้อื่น ชาติพันธุ์อื่น ชาติอื่นหรือแกแกลกซ์อื่น เป็นสิ่งแปลกปลอมหรือเป็นส่วนเกินของชีวิตที่เข้ามาตรงกันข้าม ผู้อื่น ชาติพันธุ์อื่น ชาติอื่นและแกแกลกซ์อื่นเป็นเพื่อนร่วมทางที่มนุษย์ละคนต้องการอย่างมากเพื่อการดำรงอยู่ของตนเองได้อย่างราบรื่น

3. สรรพสิ่งคือพี่ชายพี่สาวของมนุษย์

ภาวะโลกร้อนและมลภาวะทุกวันนี้ ทำให้มนุษย์เริ่มตระหนักขึ้นว่าจะต้องช่วยกันดูแลรักษาโลกด้วยกัน องค์การสหประชาชาติทั้ง 198 ประเทศได้ออกฉันทามติเพื่อป้องกันอันตรายจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศที่ส่งผลร้ายต่อมนุษยชาติซึ่งตรงกับเป้าหมายประการหนึ่งของงานวิจัยนี้ที่อันได้แก่การปลูกจิตสำนึกใหม่อีกครั้งหนึ่งให้เกิดขึ้นจนได้

ในชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอได้กล่าวถึง ที่มนุษย์ดำรงอยู่ได้ก็เพราะมีดิน 7 ชั้น ดังที่ได้กล่าวไว้ ทุกวันตั้งแต่เกิดจนตาย หากไม่มีดิน มนุษย์จะยืนและทำการเพาะปลูกที่ไหน หากไม่มีอากาศ มนุษย์จะหายใจได้อย่างไร ฤดูกาลต่างๆ ช่วยให้มีมนุษย์มีความสุข พี่ซผักธัญญาหาร ทำให้มนุษย์เติบโตเปรียบไว้ข้างต้นว่าพี่ชายพี่สาวที่ดูแลน้องชายตนเอง มนุษย์สูญเสียความสำนึกนี้ สิ่งที่จะเกิดแก่มนุษย์ไปคือความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์อย่างที่กำลังเกิดขึ้นในเวลา

ในเอกสาร Laudato Si' (#2) ได้กล่าวไว้ว่า “บัดนี้ พี่สาวผู้นี้ส่งเสียงร้อง เพราะความเสียหายที่เราได้ก่อให้เกิดขึ้นกับเธอ” เป็นความเจ็บปวดของสรรพสิ่งที่ต้องทนรับการทำร้ายของมนุษย์ต่อสิ่งสร้างต่างๆ เหล่านี้ และในเอกสาร Fratelli Tutti ข้อนี้ได้ให้ภาพชัดเจนขึ้นไปอีกว่า ความใกล้ชิดกันของสรรพสิ่งกับมนุษย์ทำให้ “ท่านนักบุญฟรังซิสรู้สึกว่าคุณท่านเป็นพี่น้องกับดวงอาทิตย์ ทะเล และสายลม” และในเอกสารฉบับเดียวกันได้ย้ำว่า “การปกป้องดูแลโลกที่อยู่รอบ

ตัวและที่เราอาศัยอยู่คือ การดูแลตัวเราเอง” (#17) นี่เป็นตัวอย่างของความรู้สึกและสำนึกของมนุษย์ที่ควรจะมีเช่นเดียวกับท่านนักบุญฟรังซิส

จิตสำนึกประการที่สามคือ การสร้างความตระหนักรู้ว่า สรรพสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา คือพี่ชายและพี่สาวของมนุษย์ที่โอบอุ้มมนุษย์ตลอดเวลา หากปราศจากอากาศ มนุษย์ไม่สามารถหายใจได้ แต่ถ้ามีอากาศแต่ไม่ดี เช่น มี PM 2.5 ก็ส่งผลร้ายต่อสุขภาพของมนุษย์ ดังนั้น การสร้างจิตสำนึกร่วมผ่านทางชีวเอกภพในการปกป้องดินและฟ้า มนุษย์จำเป็นต้องหวนกลับมาและปกป้องโลกใบนี้อย่างสุดกำลังอีกครั้งหนึ่ง

4. ปราศจากความจริงสูงสุด มนุษย์ก็แตกแยก

ความพยายามสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันขององค์กรต่างๆ ทั่วโลกที่ผ่านมา มี 2 ประการที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันนี้คือ 1) ผลประโยชน์ของตน นี่เป็นสาเหตุแรกที่บั่นทอนความพยายามที่จะสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันเพราะว่า ผลประโยชน์ของตน ในตัวมันเองได้บ่งบอกถึงความผิดปกติของกระบวนการนี้ หากจะกล่าวถึงสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกัน ปกาเกอญอใช้คำ “P’meij dwav le hko doofhte, Daupujwaj hkailex hkailex” แปลว่า หากเรานับญาติกันโดยทางเรือนร่าง เราทุกคนก็เป็นพี่น้องกัน ในเอกสารของพระศาสนจักร Fratelli Tutti (# 17) ได้กล่าวว่า “เราอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกัน” ทุกครั้งที่มนุษย์กลับมามองที่ผลประโยชน์ของตน ของบริษัท ของชาติ ก็พร้อมที่จะต่อสู้ พร้อมที่จะเอาเปรียบและพร้อมที่จะผิดศีลธรรม เพราะมนุษย์มีผู้ที่จะเป็นทนายให้คือผลประโยชน์ และ 2) ความจริงสูงสุด นี่เป็นต้นตอของปัญหาอื่นทั้งหมด เป็นไปไม่ได้หากคิดจะสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกัน แต่ไม่มีจุดร่วมสูงสุด ความจริงสูงสุดหรือความดีสูงสุดจะต้องมี มิฉะนั้น สิ่งที่มนุษย์จะสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันนั้น ย่อมเป็นไปไม่ได้ ที่มันเป็นไปไม่ได้ก็เพราะว่า สิ่งที่เป็นข้อตกลงร่วมกันหรือผลประโยชน์ร่วมกันนั้น ย่อมมีวันที่จะเปลี่ยนแปลงและหมดความหมายเมื่อโลกเปลี่ยนและบริบทเปลี่ยน แต่ถ้ามนุษย์ยึดเหนี่ยวในความจริงสูงสุดหรือความดีสูงสุด จะไม่มีวันเปลี่ยนแปลงและต่อให้โลกเปลี่ยนไป ความยึดมั่นในความจริงนี้จะช่วยให้มนุษย์ได้สร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันได้อย่างแท้จริง

ในชีวเอกภพของปกาเกอญอได้กล่าวถึง Sifhkofmujqaz และ Sifbaumuj เป็นวลีที่ต้องการประธาน ความหมายคือ น่าจะมีผู้หนึ่งที่ มืด หรือ ผูก เอกภพนี้ไว้ด้วยกันซึ่งประกอบด้วย ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาวและดาวเคราะห์อื่นๆ การไปถึงผู้มืด หรือผู้ผูกของเอกภพนี้

ปกาเกอญอ มิได้ระบุชื่อ แต่ละไว้เป็นที่เข้าใจว่า มีผู้สูงสุดผู้หนึ่งที่เป็นต้นตอและดูแลเอกภพนี้อยู่ ในภาษาที่แต่ละศาสนาเรียกกันในปัจจุบัน คือ พระเป็นเจ้า พุทธะ พระพรหม เต๋า หรือ สิ่งสูงสุด นั่นเอง เหตุผลที่ปกาเกอญอไม่ระบุชื่อผู้ผู้หรือมัดไว้มี 2 เหตุผล 1) ผู้สูงสุดมีเพียงผู้เดียว มนุษย์เชื่อในสิ่งสูงสุดก็จริง แต่หลายครั้ง มนุษย์ใช้ความจริงสูงสุดนี้เพื่อรับใช้อุดมการณ์ของตนเอง จึงส่งผลให้มนุษย์แตกแยกและฆ่ากันเพราะความเชื่อ และ 2) เปิดกว้างไว้ให้ทุกคนได้สัมผัส มนุษย์ไม่ได้อยู่ในระดับที่จะสามารถเผยชื่อสิ่งสูงสุดนี้ได้ เพราะภาษามนุษย์มีจำกัด ดังนั้นผู้มัด หรือ ผู้ผู้ ที่ไม่ได้ระบุชื่อจึงเป็นการเปิดช่องไว้ให้มนุษย์ทุกคนไม่ยึดวิธีการหรือความคิดของชาติพันธุ์นี้ หรือ ชาตินี้เป็นหลักประกันสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกัน และความเป็นหนึ่งเดียวกันเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องมองไปที่สิ่งสูงสุด

จิตสำนึกประการที่สี่คือการหันกลับมาหาด้วยความจริงใจและยอมรับความจริงว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง รวมถึงมนุษย์ด้วย มีผู้สร้างและผู้ดูแลอยู่ คนที่ไม่มีความเชื่อในความจริงสูงสุด หรือไม่ยอมรับว่ามีความจริงสูงสุด จะไม่มีวันสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันได้ เพราะวามมนุษย์จะไม่มีใจความเข้าใจว่า ทำไมเรามนุษย์จึงแตกต่างและทำไมเราต้องช่วยเหลือกันและกัน และที่สำคัญคือจะไม่วันสัมผัสถึงสันติสุขอย่างแท้จริงได้ เมื่อตนเองไม่มี ก็จะทำให้สันติสุขได้อย่างไร ดังที่ Fratelli Tutti ได้กล่าวว่า “ทุกวันนี้ มนุษยชาติได้สูญเสียการแสวงหาความจริงสูงสุด” (#74) ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วนคือการเรียกศรัทธาของมนุษย์ให้กลับคืนมาสู่การยอมรับในความจริงสูงสุด

แนวทางการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันตามหลักชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอญอ

แนวทางซึ่งเกิดจากความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อเรื่องชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอญอและเห็นถึงความสอดคล้องกันของเอกสารของพระศาสนจักรบางฉบับที่กล่าวถึงการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันนั้น จึงมีทางนำไปทำให้เป็นจริงได้ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดชีวเอกภพวิทยา

การศึกษาแนวความคิดชีวเอกภพวิทยาเปรียบเสมือนเป็นข้อมูลพื้นฐานที่นำไปสู่ความเข้าใจต่อวิถีคิดและโลกทัศน์ของปกาเกอญอ เมื่อได้ศึกษาและเข้าใจได้อย่างถ่องแท้แล้ว ผู้อ่านจะต้องฝึกมองโลกตามโลกทัศน์ของปกาเกอญอ เช่น การมองโลกแบบองค์รวม การอยู่กับธรรมชาติ การใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย และการแสวงหาความสงบทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นต้น

การมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น เป็นขั้นแรกของการแสวงหาความรู้ แต่จะหาถือว่า เป็นความรู้จริงๆ หรือไม่นั้น ไม่มีใครแน่ใจเพราะความรู้ที่ยังไม่ได้นำไปใช้ก็ยังไม่เห็นผล ดังภาษิต ของไทยที่ว่า มีความรู้ท่วมหัว แต่เอาตัวไม่รอด ผู้อ่านจะเห็นว่า ความรู้ความเข้าใจแท้จริงจะเกิดขึ้นและพัฒนาเป็นปรีชาญาณได้ก็ต่อเมื่อความรู้ความเข้าใจนั้นกลายมาเป็นชีวิต เช่น แก้ปัญหาได้ ช่วยให้ชีวิตดีขึ้นได้ โลกสงบขึ้นได้และภาวะโลกร้อนดีขึ้นได้ เป็นต้น เรื่องชีวเอกภพวิทยาของปกากะเถอญอมีความน่าสนใจและสามารถนำไปใช้สร้างจิตสำนึกได้เพื่อจะได้ส่งเสริมให้มนุษย์หันกลับมาสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกัน

ในการศึกษาแนวความคิดนี้นั้น ต้องยอมรับว่าไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะเป็นแนวความคิดใหม่และ ยังไม่ได้รับการเผยแพร่ในเชิงวิชาการ ดังนั้น ผู้ปรารถนาจะนำแนวความคิดนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างแท้จริง จำเป็นจะต้องถามผู้รู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะ สนั่น สันติโมนกุล ผู้เขียนและผู้มอบความรู้นี้ให้กับผู้วิจัย

2. สร้างจิตสำนึกร่วมโดยการตระหนักถึงตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งในเอกภพนี้

ประเด็นที่สอง เพื่อให้ความฝันที่จะสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันให้เกิดขึ้นให้ได้ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเข้าใจที่ช่วยให้นักจิตสำนึกร่วมกัน คำถามสำคัญมาก คือ การสร้างจิตสำนึกร่วมกันนั้นต้องสร้างอย่างไร เป็นต้นว่าการสร้างจิตสำนึกร่วมใหม่ให้กับ บรรดาเด็กๆ และเยาวชนรุ่นใหม่ สิ่งที่ต้องทำคือ การปลูกฝังจิตสำนึกที่ต้องเริ่มปลูกฝังให้กับพวกเขาตั้งแต่ยังเป็นเด็กพร้อมกับการสร้างบรรยากาศแห่งความเอื้ออาทรและอ่อนโยนต่อกันและกัน รวมถึงการสอนให้ปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมด้วยความรับผิดชอบ

กิจกรรมที่ควรที่จะเกิดขึ้นนั้น ต้องไปดูแบบอย่างที่บ้านหินลาดโน เป็นหมู่บ้านปกากะเถอญอ ผู้คนที่นี้ดำรงชีวิตเป็นหนึ่งเดียวกันและเคารพธรรมชาติ ถ้าเราดูแลธรรมชาติ ธรรมชาติก็จะดูแลเรา ในขณะที่ผู้คนที่นี้ดำรงชีวิตกลมกลืนกับธรรมชาติ สิ่งหนึ่งที่ผู้คนที่นี้ได้แสดงออกผ่านทางชีวิตประจำวันคือสันติสุข ทุกจังหวะชีวิตมีครรลองของมัน มนุษย์ต้องตระหนักและปล่อยให้พลังแห่งชีวิตได้นำพาเขาไป มนุษย์มิใช่ผู้สร้าง แต่เป็นผู้ใช้ มนุษย์มิใช่เจ้าของ แต่เป็นผู้รับ จิตสำนึกเล็กๆ น้อยๆ เหล่านี้จะค่อยๆ ฝังอยู่ในจิตสำนึกและวิญญาณของบรรดาเด็กๆ ทีละเล็กทีละน้อย ที่สุดเด็กเหล่านี้ได้ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่สำนึกถึงสิ่งที่ได้ปลูกฝังไว้

การสร้างจิตสำนึกร่วมนี้เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา เพื่อให้แนวความคิดนี้ฝังเข้าไปในจิตวิญญาณของมนุษย์ให้จงได้ ชิวเอกภพวิทยานี้เปรียบเสมือนเป็นโครงกระดูกสันหลังของเอกภพ

พระศาสนจักรเพื่อจะยืนได้ หมายความว่า ชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอเป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันให้เป็นจริงจนได้

3. ทำตนให้สอดคล้องกับชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอ

มนุษย์ส่วนมากในปัจจุบัน ดำรงชีวิตเป็นศัตรูกับตนเอง เลือกลงทางของตนเองที่เข้าใจว่าเป็นการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศและทุกคนก็แข่งขันกันเพื่อจะได้มาซึ่งความสะดวกสบายที่สุด ความสะดวกสบายของมนุษย์หลายอย่างได้รุกรานธรรมชาติและผู้อื่น เช่น การทำลายป่าเพื่อปลูกพืชไร่ ขยาย จะได้มีเงินมากและใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยมากยิ่งขึ้น หรือการถมดินสร้างบ้านอย่างใหญ่โต แต่เปียดเบียนพี่น้อง ปิดทางเข้าออกและสร้างบ้านสูงเกินความจำเป็น เป็นต้น

การดำเนินชีวิตตามหลักชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอหมายถึงการใช้ชีวิตที่รู้จักพอประมาณ อยู่กับธรรมชาติและดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย วิถีชีวิตแบบนี้เป็นการใช้ชีวิตที่อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติด้วยความสำนึกว่า ชีวิตและธรรมชาติ ต่างต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน มนุษย์ต้องการออกซิเจนที่ดีและต้นไม้ก็ต้องการการปกป้องจากมนุษย์ด้วยการยับยั้งใจไม่ทำลายธรรมชาติ การใช้ชีวิตแบบธรรมดา หมายถึงชีวิตที่เรียบง่ายไม่แสวงหาสิ่งของหรืออำนาจที่เกินความจำเป็น ธรรมะเป็นความจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน หากเพียงแต่มนุษย์หยุดที่จะทำลาย และรู้จักพอ เพียงเท่านั้น มนุษย์ก็ดำรงอยู่ในธรรมะ เพราะชีวิตธรรมดา คือชีวิตที่ระดับประดาด้วยความดี แต่เมื่อใดที่มนุษย์คิดจะสร้างวิถีชีวิตใหม่ กล่าวคือ สะดวกกว่าเดิม มีมากกว่าเดิม สิ่งเหล่านี้ก็เริ่มกักร้อนชีวิตมนุษย์ให้เดินออกจากครรลองของชีวิตปกติ

ชีวิตปกติหรือชีวิตธรรมดา เป็นแนวทางที่ได้จาก Moodof (มูโตะ) เป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมที่มนุษย์เคยเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติและดำรงชีวิตอย่างกลมกลืนกับสรรพสิ่ง แนวทางชีวิตแบบนี้พบได้ในชีวิตปกาเกอะญอ ซึ่งที่ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับธรรมชาติและใช้ชีวิตธรรมดา พอกิน พอใช้ และแบ่งปัน นี่คือนแนวทางชีวิตใหม่สำหรับโลกปัจจุบันที่ สิ่งที่มนุษย์จะต้องทำเวลานี้คือ ออบระ (Auf Bgav) หมายถึง พิธีสู่ความสัมพันธ์ต่อกันอีกครั้งหนึ่ง ออบระ เป็นคำภาษาปกาเกอะญอที่หมายความว่ามนุษย์ต้องมาเริ่มต้นใหม่ ปลูกป่ากันใหม่ ดูแลโลกแบบใหม่ สนใจชีวิตผู้อื่นกันใหม่ และกลับมาสู่ความสัมพันธ์กับความจริงสูงสุดใหม่

4. แสวงหาสิ่งสูงสุดเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

นักวิชาการและนักวิทยาศาสตร์ที่มีการศึกษาอย่างผิวเผินอาจจะปฏิเสธความจริงสากลหรือความจริงสูงสุด เพราะความรู้และความเข้าใจได้ลอกเขาในความคิดว่า เมื่อเรามีความรู้แล้ว

ก็ไม่มีสิ่งใดที่อยู่เบื้องหลังชีวิตของเรา มนุษย์ได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว มนุษย์ดูแลตนเองได้ ทั้งหมดทั้งมวลนี้เป็นเรื่องของการขาดการแสวงหาความรู้ที่ไร้มิติแห่งความจริง เพราะความจริงเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์เพื่อให้มนุษย์ได้ตระหนักถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเอง

ซีโคห์หมือกา (Sifhkofmufqaz) หรือ ซีบอหมือ (Sifbaumuj) เป็นภาพที่ไม่ระบุไว้ว่าเป็นใครหรือสิ่งใด เพื่อให้ปกากะถอจะได้ตระหนักถึงการมีอยู่อย่างแท้จริงของความจริงสูงสุด ถ้าไม่มีความจริงสูงสุด มนุษย์จะดำรงชีวิตอย่างไร้จุดหมายและถ้าไม่มีความจริงสูงสุด การดำรงชีวิตของมนุษย์ก็ไร้ความหมาย แต่เพราะมีความจริงสูงสุด การดำรงชีวิตของมนุษย์จึงมีจุดหมายและความหมายอย่างยิ่ง ในความคิดอย่างมีเหตุมีผลและความเชื่อในความจริงสูงสุดนี้ ได้ออกแบบวิถีชีวิตของปกากะถอได้อย่างลงตัว และจากความจริงสูงสุดนี้ จะทำให้แนวทางการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันนี้เป็นไปได้ บ้านที่ไม่มีหัวหน้าครอบครัว ประเทศที่ไม่มีประมุขสูงสุด ก็ไม่สามารถมีสันติสุขและเป็นหนึ่งเดียวกันได้ฉันใด มนุษยชาติเอง หากไม่มีความจริงสูงสุด ก็จะไม่มีความสันติสุขและความเป็นหนึ่งเดียวกันได้ฉันนั้น

แนวทางการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันจะต้องน้อมรับว่ามีความจริงสูงสุด โดยการแสวงหาความจริงสูงสุดนี้ผ่านทางความเชื่อของทุกๆ นั้นให้ไปถึงความจริงที่เปิดเผยและยอมรับความแตกต่างได้ ความเชื่อในความจริงสูงสุดเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์แต่ละคนให้เห็นความจริงอย่างที่เป็นว่า มนุษยชาติได้เดินทางสู่ความสมบูรณ์ตลอดเวลา อาศัยความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีและค่านิยมที่ดีและทุกความเชื่อ ทุกวัฒนธรรม ทุกประเพณีและทุกค่านิยมที่ดีเปรียบเสมือนเบ้าหลอมให้มนุษย์แต่ละคนได้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ขึ้น

สรุป

หลังจากที่พระเยซูเจ้าทรงกลับคืนพระชนมชีพ พระองค์ได้ตรัสกับบรรดาอัครสาวกว่า “สันติสุขจงสถิตอยู่กับท่านทั้งหลายเถิด” (ยน 20:19) เป็นพระวาจาที่ออกจากพระโอษฐ์ของพระเยซูคริสต์เจ้าท่ามกลางความตื่นตระหนกด้วยความกลัวของบรรดาศิษย์ของพระองค์ แสดงถึงความมหัศจรรย์ของความหวังแก่มนุษยชาติว่า สันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันนั้นอยู่ท่ามกลางมนุษยชาติแล้ว เพียงแต่มนุษยชาติสำนึกถึงความเป็นจริงว่า มนุษย์ทุกคนสามารถมีสันติสุขได้แม้เราจะอยู่ท่ามกลางความอลม่านของโลกก็ตาม ในหัวใจของมนุษย์ทุกคนไม่มีพื้นที่สำหรับความรุนแรงและสงครามเพราะมนุษย์ทุกคนเกิดมาจากแหล่งเดียวกันคือเป็นฉายาของพระเป็นเจ้าผู้ทรงเป็นอยู่วันนี้และตลอดไป

พระศาสนจักรอยู่ท่ามกลางมนุษยชาติได้รับมอบภารกิจอันสำคัญยิ่งจากพระเป็นเจ้าในการสันติสุขและความเป็นหนึ่งเดียวกัน พระสันตะปาปาฟรังซิสได้เสด็จไปทั่วโลกและใช้ทุกวิธีการเพื่อให้มนุษยชาติได้รับรู้ข่าวสารนิรันดร์นี้ เป็นต้นว่า โอกาสครบรอบ 800 ปี ของการพบปะกันเพื่อสันติภาพระหว่างนักบุญฟรังซิสแห่งอัสซีซีกับสุลต่าน อัล-มาลิก อัล คามิล ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่อิมเมอเรตส์ ในหัวข้อ ภารดรภาพของมนุษย์เพื่อสันติภาพในโลกและการดำเนินชีวิตร่วมกัน นี่แสดงถึงความพยายามอย่างมากของพระศาสนจักร และเมื่อสมณสาส์น *Laudato Si'* ครอบคลุม 8 ปี พระสันตะปาปาเห็นว่า มนุษยชาติไม่ได้ให้ความสำคัญกับการดูแลโลกเท่าที่ควร พระองค์ก็ได้ออกสมณสาส์นเตือนใจ *Laudate Deum* เพื่อย้ำอีกครั้งว่า ให้ “ความใส่ใจซึ่งกันและกันของเราและการดูแลโลกของเรามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด” (#3) และพระองค์ได้อ้าง *Querida Amazonia* อีกครั้งว่า “การทำลายธรรมชาติมีผลกระทบต่อชีวิตของผู้คน” พระองค์ได้ประกาศอย่างแข็งขันว่า “วัฒนธรรมแห่งการเสวนาเป็นวิถีทาง เป็นความร่วมมือซึ่งกันและกัน เป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติความเข้าใจซึ่งกันและกัน” (*Human Fraternity* p.5) นี่คือการปรารถนาดีของพระศาสนจักรต่อมนุษยชาติในการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกัน

วิธีการที่จะบรรลุถึงจุดหมายการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันได้นั้นก็โดยหลักชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอเพราะหลักชีวเอกภพวิทยาเป็นวิธีการเดียวที่จะสร้างสำนึกใหม่ให้กับมนุษยชาติให้กลับมาฟื้นฟูชีวิตของตนในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน กระบวนการสร้างสำนึกใหม่นี้ ต้องการให้ทุกคนตอบคำถาม 3 ข้อ คือ 1) มนุษย์อยู่ที่ไหน มนุษย์อยู่ท่ามกลางหนึ่งกระโดงมาหาชีวิตพร้อมกับสรรพสิ่งอย่างสันติและเกื้อกูลกันและกัน 2) มนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างไร มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้เพราะมีอะไร 37 ตนและมี ดิน 7 ชั้น พืช 7 ชั้นและมีชีโคหมือกากกับชีบอหมือซึ่งมนุษย์ดำรงอยู่ได้เพราะมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ดังนั้น มนุษย์ต้องดูแลสิ่งเหล่านี้ให้ดำรงอยู่ได้เช่นเดียวกัน และ 3) มนุษย์ต้องทำอะไร มนุษย์ต้องออบระ หมายถึงมนุษย์ต้องเชื่อมโยงชีวิตของตนตลอดเวลา กับตนเอง กับสรรพสิ่งและกับสิ่งสูงสุด ดังนั้นแหละมนุษย์จึงจะใช้ชีวิตอย่างที่เราควรจะเป็นพร้อมกับทุกสิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์. (2557). **พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- พระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6. (2508). **พระธรรมบัญญัติว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้**. (ม.ป.ท.)
- พระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6. (2508). **พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยธรรมนูญแห่งพระศาสนจักร (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- พระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6. (2518). **Gaudium Et Spes [พระสมณสาส์น การแพร่ พระวรสารในโลกสมัยใหม่]** (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- พระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2. (2533). **Redemptoris Missio [พระสมณสาส์น พันธกิจขององค์พระผู้ไถ่]**. (ม.ป.ท.)
- พระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2. (2542). **Ecclesia in Asia [พระสมณสาส์น พระศาสนจักร ในเอเชีย]** (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- พระสันตะปาปาฟรังซิส. (2556). **Evangelii Gaudium [พระสมณสาส์น เตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร]**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- พระสันตะปาปาฟรังซิส. (2563). **Encyclical Laudato si' [พระสมณสาส์น ขอสรรเสริญ องค์พระผู้เป็นเจ้าของ]**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- พระสันตะปาปาฟรังซิส. (2563). **Fratelli Tutti [พระสมณสาส์น ทุกคนเป็นพี่น้องกัน]** (พิมพ์ครั้งที่ 2). บริษัท สหมิตรพัฒนาการพิมพ์ (1992) จำกัด.
- พระสันตะปาปาฟรังซิส. (2559). **Amoris Laetitia [พระสมณลิขิตเตือนใจ ความปิติยินดีแห่งความรักเกี่ยวกับความรักในครอบครัว]**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- พระสันตะปาปาฟรังซิส. (2563). **Querida Amazonia [พระสมณลิขิตเตือนใจหลังสมัชชา แอมะซอนที่รัก]**. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- พระสันตะปาปาฟรังซิส. (2562). **เอกสารเกี่ยวกับภาวทรภาพของมนุษย์เพื่อสันติภาพในโลก และการดำเนินชีวิตร่วมกัน [สภาประชุมบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย]**. (ม.ป.ท.)
- สนั่น สันติมนโนกุล. (2523). **ชีวเอกวิทยาของปกากะเอยอ**. (ม.ป.ท.)

แนวทางการสร้างสันติภาพและความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักรตามหลักชีวเอกภพวิทยาของปกาเกอะญอ

- สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย. (2566). *Journeying Together as Peoples of Asia* [การเดินทางร่วมกันในฐานะประชาชาติของเอเชีย]. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- เอกสารของสหพันธ์สภาพระสังฆราชแห่งเอเชีย. (2566). *โอกาส ครบรอบ 50 ปี (FABC 50) [สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย]*. (ม.ป.ท.)
- Harry Ignatius Marshall. (2008). *The Karen of Burma: A study in Anthropology and Ethnology*. Project Gutenberg Australia.
- Karen Women's Organisation. (1949). *WHO WE ARE*. www.karenwomen.org
- The Holy See. (n.d.) *Congregation for the Evangelization of Peoples*. <https://www.vatican.va/content/romancuria/en/congregazioni/congregazione-per-levangelizzazione-dei-popoli/profilo.html>.